

नेपाल सरकार
ऊर्जा, जलस्रोत तथा सिंचाइ मन्त्रालय
जल तथा मौसम विज्ञान विभाग
बबरमहल, काठमाडौं

मिति: २०८१/०२/२७

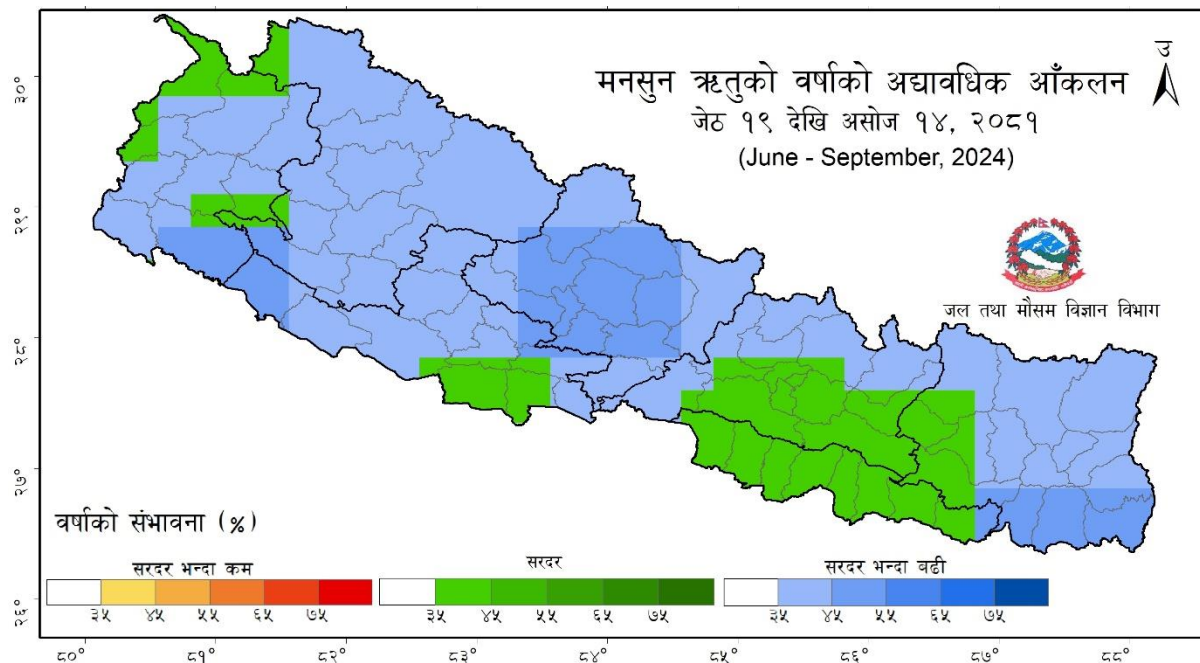
मनसुन ऋतु (June - September 2024) को जलवायु आँकलन
(२०८१ जेठ १९ - असोज १४)

सारांश:

यस मनसुन ऋतुमा देशका अधिकांश स्थानहरूमा सरदर भन्दा बढी वर्षा हुने सम्भावना ३५% देखि ५५% रहेको छ। कोशी प्रदेशको दक्षिणी भू-भाग, मधेश प्रदेश, बागमती प्रदेशको दक्षिणी भू-भाग र लुम्बिनी तथा सुदूरपश्चिम प्रदेशका थोरै भू-भागमा सरदर वर्षा हुने सम्भावना ३५% देखि ४५% रहेको छ। अधिकतम तापक्रम देशका अधिकांश भू-भागमा सरदर भन्दा बढी हुने सम्भावना ३५% देखि ६५% रहेको छ भने गण्डकी प्रदेशको मध्य भू-भाग र कोशी प्रदेशको दक्षिणी भू-भागमा अधिकतम तापक्रम सरदर रहने सम्भावना ३५% देखि ४५% रहेको छ। त्यसैगरी न्यूनतम तापक्रम देशका अधिकांश भू-भागमा सरदर भन्दा बढी हुने सम्भावना ३५% देखि ६५% रहेको छ भने सुदूरपश्चिम प्रदेश, गण्डकी प्रदेश र बागमती प्रदेशको थोरै भू-भागमा सरदर रहने सम्भावना ३५% देखि ४५% रहेको छ।

बर्षाको आँकलन:

यस मनसुन ऋतुमा देशका अधिकांश स्थानहरूमा सरदर भन्दा बढी वर्षा हुने सम्भावना ३५% देखि ५५% सम्म रहेको छ। कोशी प्रदेशको दक्षिणी भू-भाग, मधेश प्रदेश, बागमती प्रदेशको दक्षिणी भू-भाग र लुम्बिनी तथा सुदूरपश्चिम प्रदेशका थोरै भू-भागमा सरदर वर्षा हुने सम्भावना ३५% देखि ४५% रहेको छ।

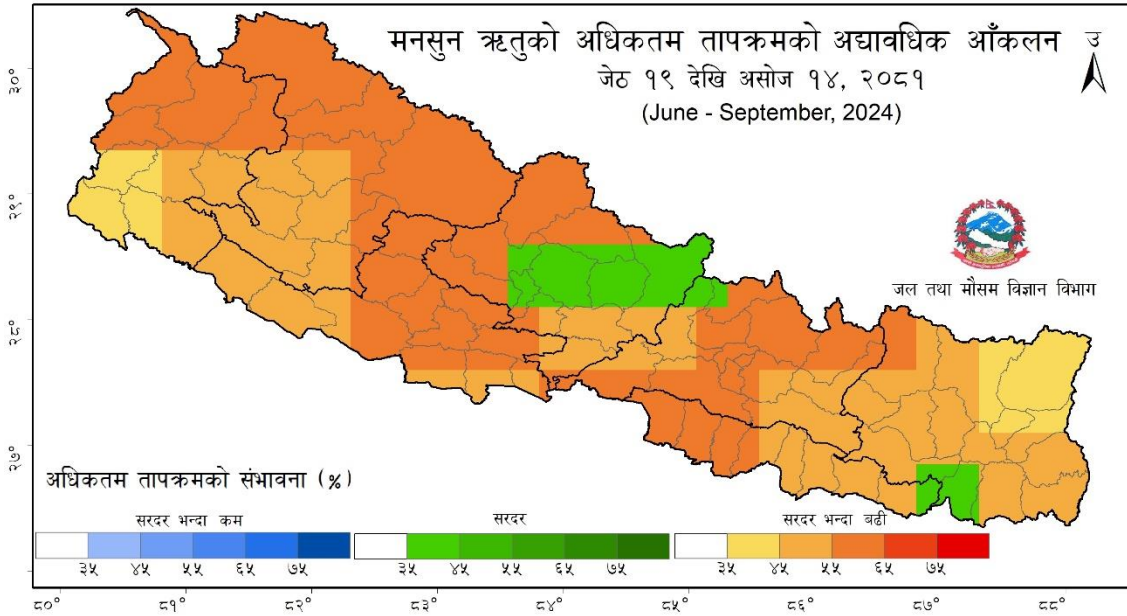
चित्र १: २०८१ को मनसुन ऋतुको वर्षा (सरदर भन्दा कम वा सरदर वा सरदर भन्दा बढी) को सर्वाधिक सम्भावना (highest probability) (%)

नेपाल सरकार
ऊर्जा, जलस्रोत तथा सिंचाइ मन्त्रालय
जल तथा मौसम विज्ञान विभाग
बबरमहल, काठमाडौं

अधिकतम तापक्रमको आँकलन:

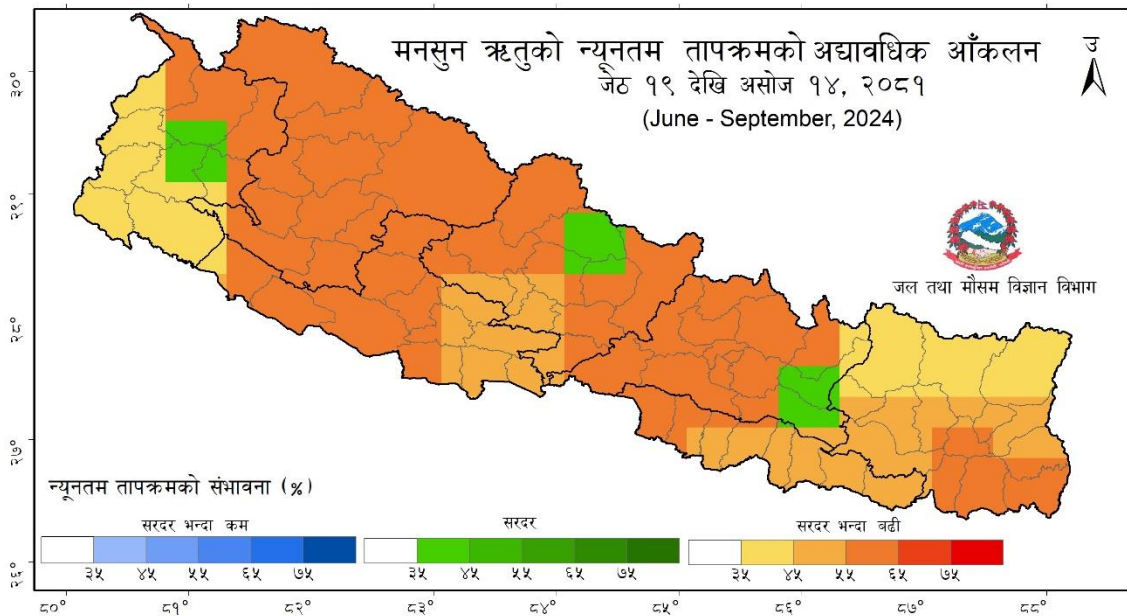
देशका अधिकांश स्थानहरूमा अधिकतम तापक्रम सरदर भन्दा बढी सम्भावना ३५% देखि ६५% सम्म रहेको छ भने गण्डकी प्रदेशको मध्य भू-भाग र कोशी प्रदेशको दक्षिणी भू-भागमा अधिकतम तापक्रम सरदर रहने सम्भावना ३५% देखि ४५% रहेको छ।

चित्र २: २०८१ को मनसुन ऋतुको अधिकतम तापक्रम (सरदर भन्दा कम वा सरदर वा सरदर भन्दा बढी) को सर्वाधिक सम्भावना (highest probability) (%)

न्यूनतम तापक्रमको आँकलन:

देशका अधिकांश स्थानहरूमा न्यूनतम तापक्रम सरदर भन्दा बढी हुने सम्भावना ३५% देखि ६५% सम्म रहेको छ भने सुदूरपश्चिम प्रदेश, गण्डकी प्रदेश र बागमती प्रदेशको थोरै भू-भागमा न्यूनतम तापक्रम सरदर रहने सम्भावना ३५% देखि ४५% रहेको छ।

चित्र ३: २०८१ को मनसुन ऋतुको न्यूनतम तापक्रम (सरदर भन्दा कम वा सरदर वा सरदर भन्दा बढी) को सर्वाधिक सम्भावना (highest probability) (%)

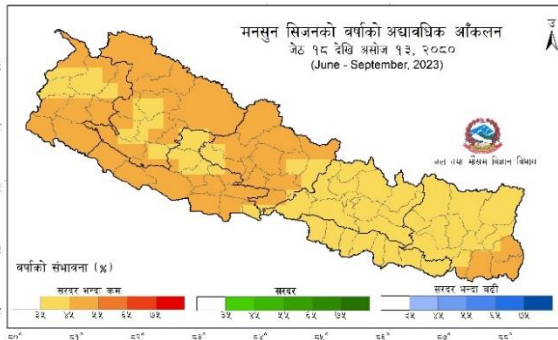
नेपाल सरकार
ऊर्जा, जलस्रोत तथा सिंचाइ मन्त्रालय
जल तथा मौसम विज्ञान विभाग
बबरमहल, काठमाडौं

आँकलनको आधारहरू:

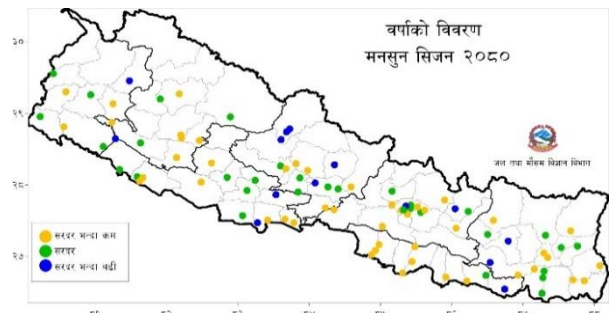
ऋतुगत जलवायु विभिन्न सामुन्द्रिक, वायुमण्डलिय, भूमण्डलिय, हिममण्डलिय र जैविकिय प्रणालीमा निर्भर रहन्छ। विभागद्वारा यस आँकलन विश्व मौसम संगठनको विश्वभर तथा क्षेत्रीय स्तरको जलवायु सूचना उत्पादन गर्ने केन्द्रहरूको हावापानी प्रारूपहरूको आँकलनको आधारमा तयार गरिएको छ। साथै यस आँकलन तयार गर्दा नेपालको मनसुन ऋतुको जलवायुमा प्रभाव पार्ने पूर्वी प्रशान्त महासागरमा विकसित हुने एन्सो (El Nino and Southern Oscillation: ENSO) तथा हिन्द महासागरमा विकसित हुने दुई ध्रुवीय प्रणाली (Indian Ocean Dipole: IOD) को हालको अवस्था तथा जलवायु प्रारूपहरूको मनसुन ऋतुको आँकलन, युरोप तथा एशियामा गत हिउँद तथा प्रि-मनसुनको ऋतुमा परेको हिउँ, अन्तरऋतुपरिवर्तनशिलताका कारकहरूलाई समेत मध्यनजर गरिएको छ। हाल एन्सो कमजोर-एल-निनो (weak El Nino) को अवस्थाबाट तथस्ट (Neutral) तर्फ उन्मुख रहेको छ र आगामी मनसुन ऋतुमा लानिना (La Nina) को अवस्था विकसित हुने अन्तराष्ट्रिय प्रारूपहरूको आँकलन रहेको छ। त्यसैगरी हिन्द महासागरमा विकसित हुने दुई ध्रुविय सामुन्द्रिक तापक्रम सूचक हाल तटस्थ रहेको र आगामी मनसुन ऋतुमा धनात्मक हुने आँकलन गरिएको छ। तथापि ऋतु परिवर्तन हुने समयमा विद्यमान जलवायु प्रारूपहरूले यस्ता प्रणालीको सतप्रतिशत रूपमा पूर्वानुमान गर्न नसक्ने तथ्य मनन गर्नुपर्ने देखिन्छ।

गत मनसुनको आँकलनको समिक्षा:

गत वर्ष २०८० को मनसुन ऋतुको अद्यावधिक आँकलन अनुसार देशभर सरदर भन्दा कम वर्षा हुने सम्भावना रहेको (चित्र ४) मा धेरैजसो केन्द्रहरूमा सरदर भन्दा कम वर्षा मापन गरिएको छ भने केही केन्द्रहरूमा सरदर र सरदर भन्दा बढी वर्षा मापन गरिएको छ (चित्र ५)।

चित्र ४: गत वर्ष २०८० को मनसुन ऋतुको वर्षाको सर्वाधिक सम्भावना (highest probability) (%)

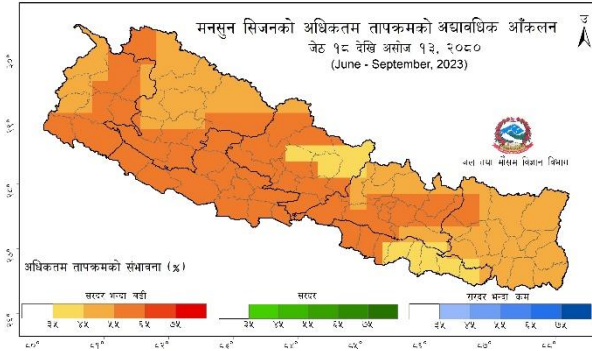
चित्र ५: गत वर्ष २०८० को मनसुन ऋतुमा मापन गरिएको वर्षाको वर्गीकरण।

अधिकतम तापक्रम देशभर सरदर भन्दा बढी हुने आँकलन रहेको (चित्र ६) मा आँकलन अनुसारने देशका अधिकांश केन्द्रहरूमा सरदर भन्दा बढी अधिकतम तापक्रम मापन गरिएको छ (चित्र ७)। त्यसैगरी न्यूनतम तापक्रम केही भू-भागमा सरदर र बाँकी भू-भागमा सरदर भन्दा बढी हुने आँकलन रहेको (चित्र ८) मा देशका अधिकांश केन्द्रहरूमा सरदर भन्दा बढी न्यूनतम तापक्रम मापन गरिएको छ (चित्र ९)।

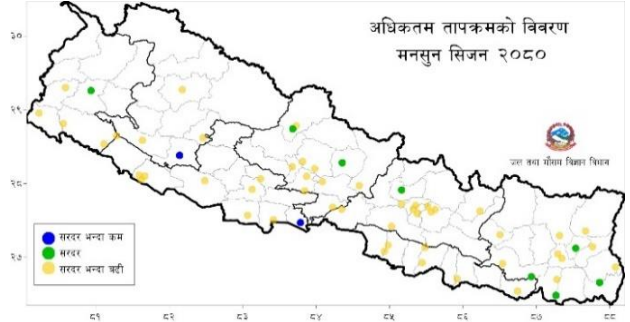

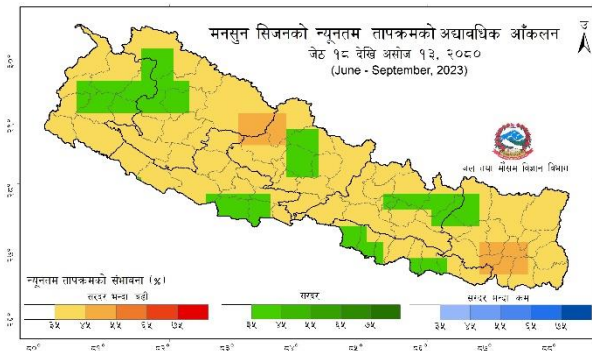
नेपाल सरकार
ऊर्जा, जलस्रोत तथा सिंचाइ मन्त्रालय
जल तथा मौसम विज्ञान विभाग
बबरमहल, काठमाडौं

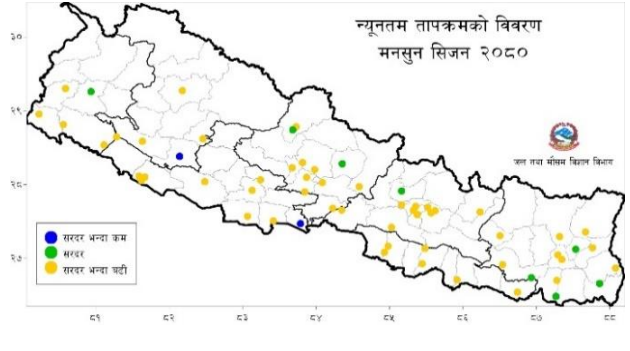
चित्र ६: गत वर्ष २०८० को मनसुन ऋतुको अधिकतम तापक्रमको सर्वाधिक सम्भावना (highest probability) (%)

चित्र ७: गत वर्ष २०८० को मनसुन ऋतुमा मापन गरिएको अधिकतम तापक्रमको वर्गीकरण।

चित्र ८: गत वर्ष २०८० को मनसुन ऋतुको न्यूनतम तापक्रमको सर्वाधिक सम्भावना (highest probability) (%)

चित्र ९: गत वर्ष २०८० को मनसुन ऋतुमा मापन गरिएको न्यूनतम तापक्रमको वर्गीकरण

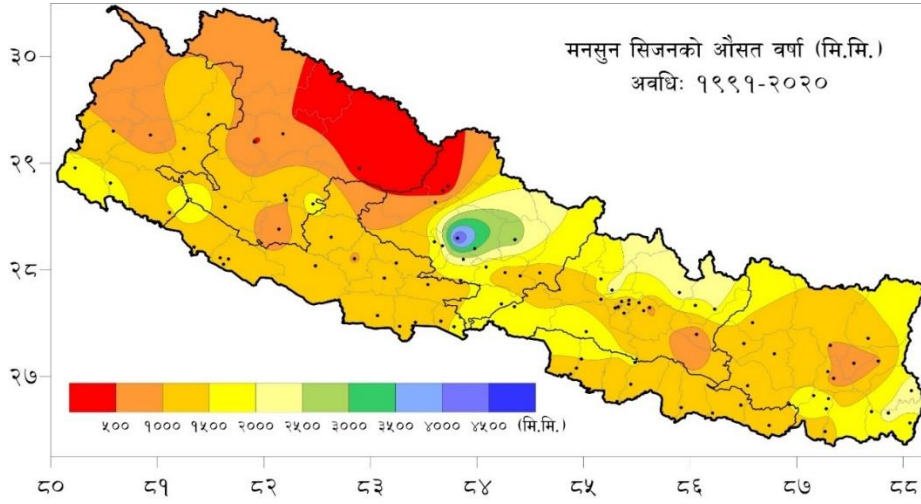
अनुसूचि:

सामान्यतया सरदर वर्षा (Normal Rainfall)/सरदर तापक्रम (Normal Temperature) भन्नाले कुनै स्थानको लामो समय (सन् १९९१-२०२०) को ३३.३ देखि ६६.६ प्रतिशतक (33.3 – 66.6 percentile) को वर्षा/तापक्रम लाई जनाउँदछ भने सरदरभन्दा कम र बढीको वर्षा/तापक्रम भन्नाले क्रमशः ३३.३ प्रतिशतक (33.3 percentile) भन्दा कम र ६६.६ प्रतिशतक (66.6 percentile) भन्दा बढीको वर्षा/तापक्रम लाई जनाउँदछ ।

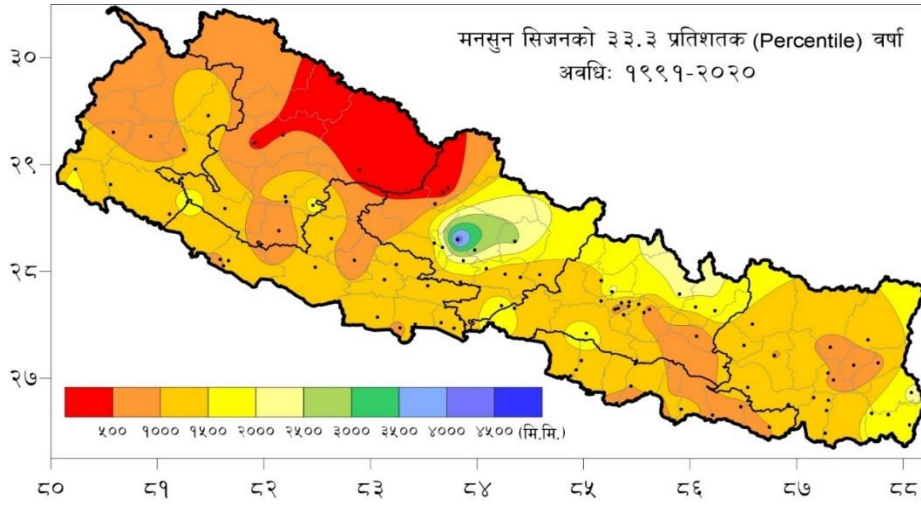
तलको चित्रहरू १०, ११ र १२ मा क्रमशः सन् १९९१ देखि २०२० सम्मको मनसुन ऋतु (जुन देखि सेप्टेम्बर सम्म) को औसत, ३३.३ प्रतिशतक र ६६.६ प्रतिशतक वर्षा देखाइएको छ भने चित्रहरू १३, १४ र १५ मा क्रमशः अधिकतम तापक्रमको औसत, ३३.३ प्रतिशतक र ६६.६ प्रतिशतक र चित्रहरू १६, १७ र १८ मा क्रमशः न्यूनतम तापक्रमको औसत, ३३.३ प्रतिशतक र ६६.६ प्रतिशतक देखाइएको छ।

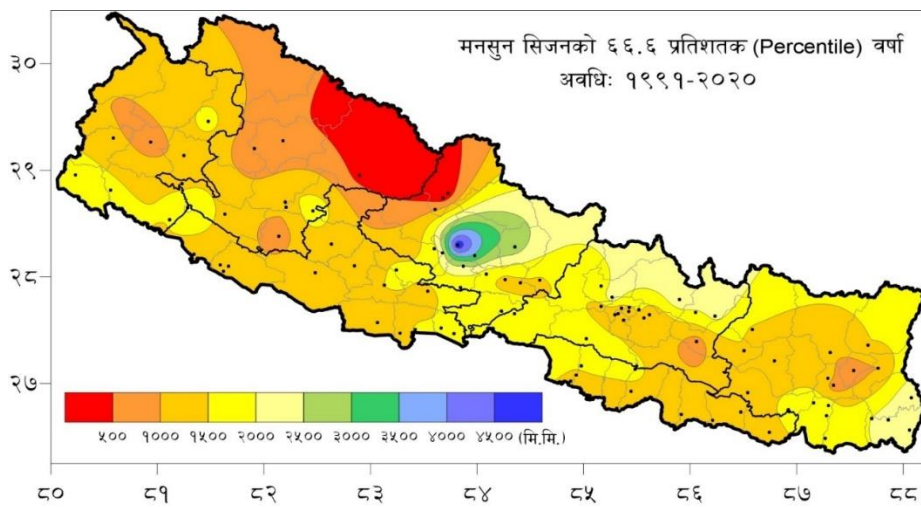
नेपाल सरकार
ऊर्जा, जलस्रोत तथा सिंचाइ मन्त्रालय
जल तथा मौसम विज्ञान विभाग
बबरमहल, काठमाडौं

चित्र १०: सन् १९९९-२०२० को मनसुन ऋतुको औसत वर्षा। कालो सानो गोलाकार संकेतले मौसम मापन केन्द्र जनाउँदछ।

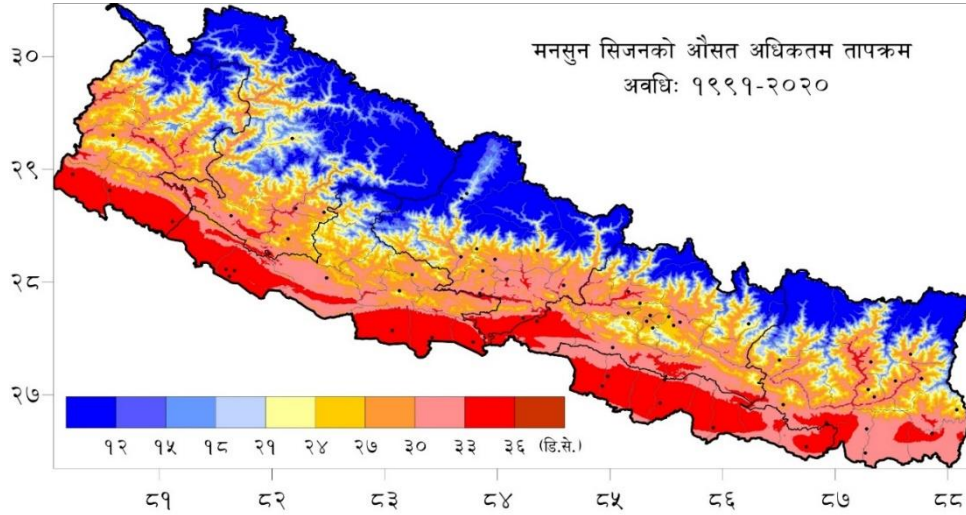
चित्र ११: सन् १९९९-२०२० को मनसुन ऋतुको ३३.३ प्रतिशतक वर्षा। कुनै पनि स्थानमा, चित्रमा देखाइएको भन्दा कम वर्षा भएमा सरदर भन्दा कम वर्षा भएको मानिन्छ।

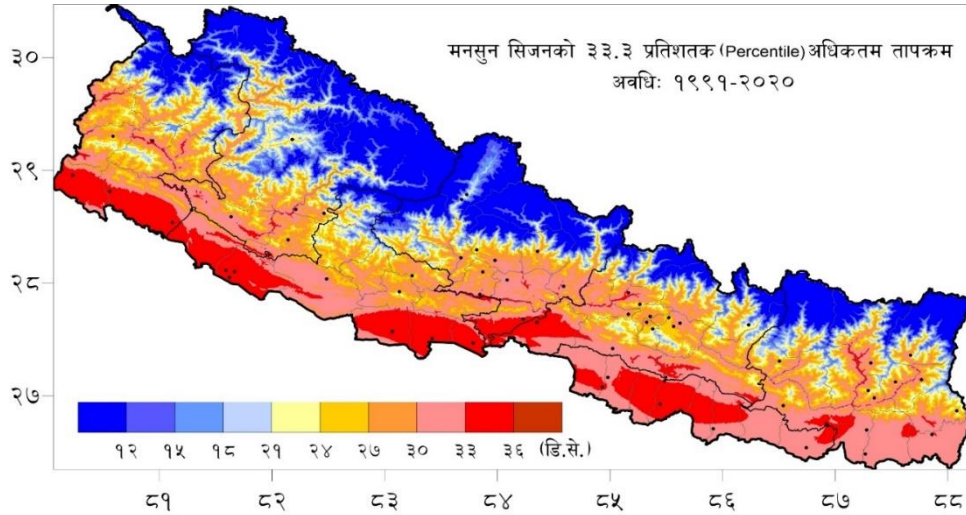
चित्र १२: सन् १९९९-२०२० को मनसुन ऋतुको ६६.६ प्रतिशतक वर्षा। कुनै पनि स्थानमा, चित्रमा देखाइएको भन्दा बढी वर्षा भएमा सरदर भन्दा बढी वर्षा भएको मानिन्छ।

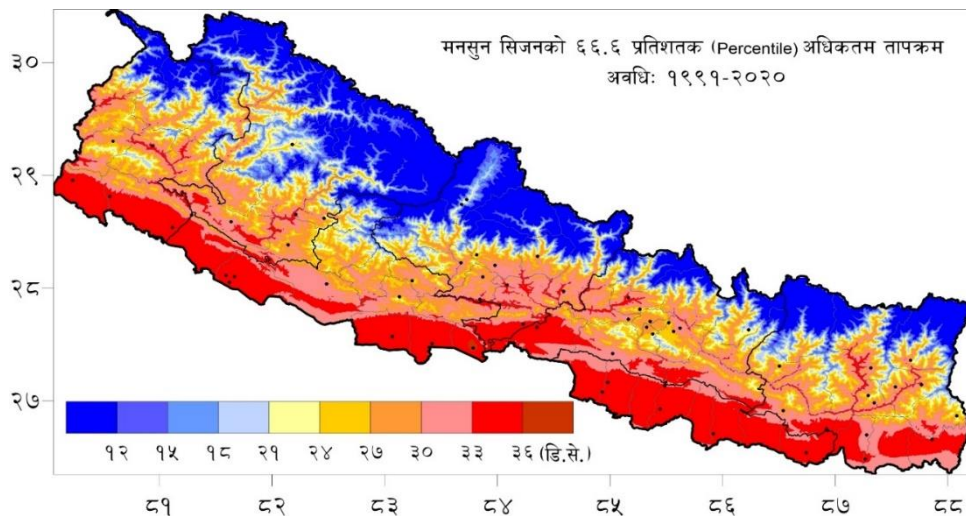
नेपाल सरकार
ऊर्जा, जलस्रोत तथा सिंचाइ मन्त्रालय
जल तथा मौसम विज्ञान विभाग
बबरमहल, काठमाडौं

चित्र १३: सन् १९९९-२०२० को मनसुन ऋतुको औसत अधिकतम तापक्रम। कालो सानो गोलाकार संकेतले मौसम मापन केन्द्र जनाउँदछ।

चित्र १४: सन् १९९९-२०२० को मनसुन ऋतुको ३३.३ प्रतिशतक अधिकतम तापक्रम। कुनै पनि स्थानमा, चित्रमा देखाइएको भन्दा कम अधिकतम तापक्रम भएमा सरदर भन्दा कम अधिकतम तापक्रम भएको मानिन्छ।

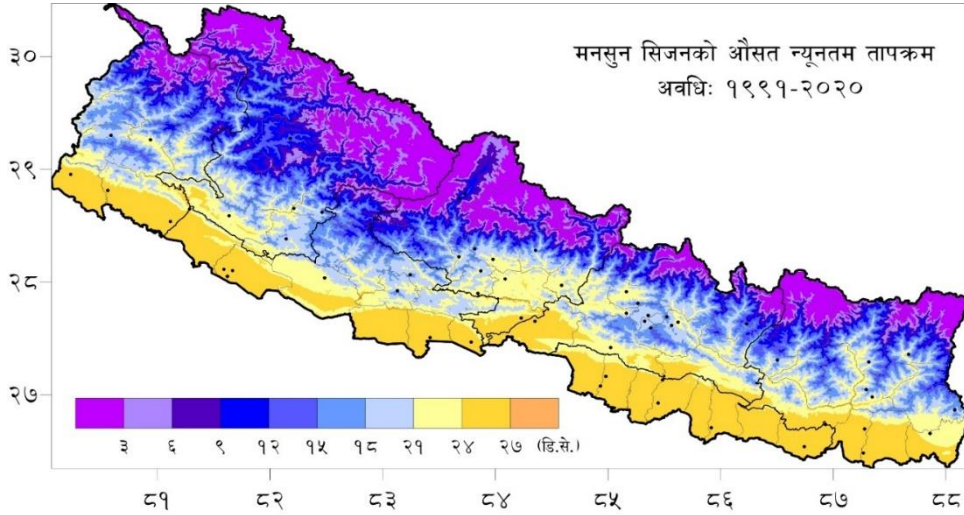

चित्र १५: सन् १९९९-२०२० को मनसुन ऋतुको ६६.६ प्रतिशतक अधिकतम तापक्रम। कुनै पनि स्थानमा, चित्रमा देखाइएको भन्दा बढी अधिकतम तापक्रम भएमा सरदर भन्दा बढी अधिकतम तापक्रम भएको मानिन्छ।

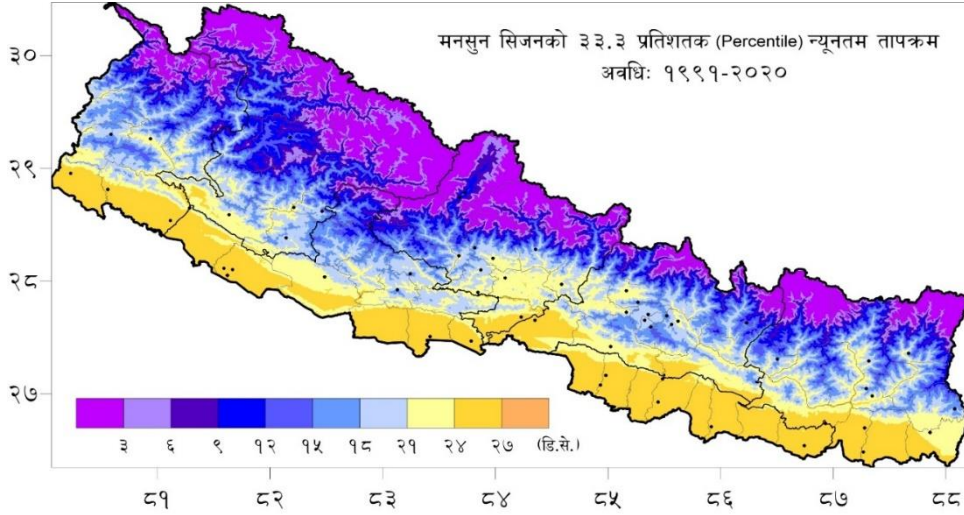

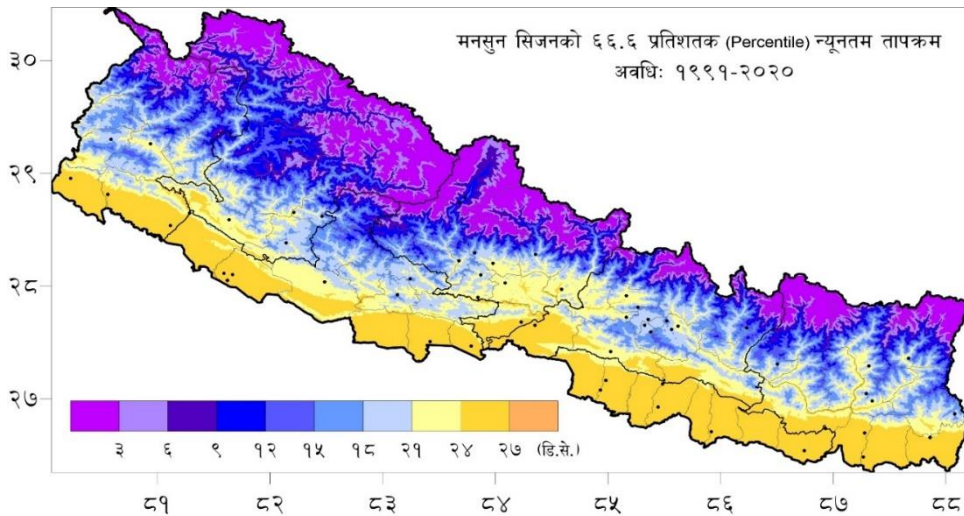
नेपाल सरकार
ऊर्जा, जलस्रोत तथा सिंचाइ मन्त्रालय
जल तथा मौसम विज्ञान विभाग
बबरमहल, काठमाडौं

चित्र १६: सन् १९९९-२०२० को मनसुन ऋतुको औसत न्यूनतम तापक्रम। कालो सानो गोलाकार संकेतले मौसम मापन केन्द्र जनाउँदछ।

चित्र १७: सन् १९९९-२०२० को मनसुन ऋतुको ३३.३ प्रतिशतक न्यूनतम तापक्रम। कुनै पनि स्थानमा, चित्रमा देखाइएको भन्दा कम न्यूनतम तापक्रम भएमा सरदर भन्दा कम न्यूनतम तापक्रम भएको मानिन्छ।

चित्र १८: सन् १९९९-२०२० को मनसुन ऋतुको ६६.६ प्रतिशतक न्यूनतम तापक्रम। कुनै पनि स्थानमा, चित्रमा देखाइएको भन्दा बढी न्यूनतम तापक्रम भएमा सरदर भन्दा बढी न्यूनतम तापक्रम भएको मानिन्छ।